

Izhaja 10. in
25. dan vsa-
cega meseca.

POPOTNIK

Velja za celo
leto 3 gold. za
pol leta 1 gold.
50 kr.

List za šolo in dom.

I. leto, V Celji, 10. marca 1880.

5. list.

O šolskih vertih.

Šola se večkrat primerja z vertom, katerega umen vertnar je učitelj. Sklepa se, in sicer po pravici, na stanje šole iz stanja šolskega verta in lehko se reče, kakšen je šolski vert, taka je šola. Zategadel se mi zdi celo primerno, če zdaj, ko je vendar le enkrat zime konec in si bo treba oskerbeti razno orodje za cepljenje in snaženje dreves, za okopavanje zelišč, v prvi versti pa za pripravo zemljišča za šolske verte, to za nas učitelje in občinstvo res važno reč pretresujemo ter o važnosti, namenu in načertu šolskih vertov po deželi nekaj spregovorimo.

Zelo važen je vert pri šoli zaradi svojega upljiva na duševno in telesno odgojo učencev. Privadijo se tukaj otroci delavnosti in reda: dveh glavnih čednosti družbinskega življenja; vzbudi se jim pa tudi, — kar ima za človeka še večji pomen, — ljubezen do narave. V prvi versti je šolski vert kraj, kateri je po umnem vporabljeni važno sredstvo, po katerem se blaži serce mladini. Mladeneč, ki se je učil v šolskem vertu saditi in gojiti drevesa, ne bode lomil mladih sadnih dreves ob cestah: mililo se mu jih bo; nasprotno bode povsod in vedno skerbela, da se obsade prazni prostori v domačiji s koristnim drevjem, kajti prepričal se je, da so drevesa kinč narave ter služijo le v korist človeštvu. Mililo se pa tudi bode učencu, učenki, kateri so obdelovali pod navodom učiteljevim šolski vert, tergati brez potrebe cvetlice, in nepotrebno teptati zelišča in setve. Brez občne omike ljudstva se ne moremo nadjati kakšnega vspeha sadnih drevoredov ob cestah; le iz ohole surovosti ali iz gole hudobije je česal neporednež veje drevesom — šola pa, ki ima tisto občno omiko posredovati, še le s šolskim vertom vred postane pravo odgojilišče ljudstva.

In komur se vsmili rastlina, tistemu se bo še tembolj vsmilila živina. Deček, ki v šolskem vertu dela, ne bode stikal za ptičjim gnezdom; priljubile so se mu prijazne živalice, saj se je pripričal, kako krotko in nježno se obnašajo ter v vertnarjevo korist valijo v škatlicah, katere so jim učenci pod navodom učiteljevim napravili.

S tem poblaževanjem serca se pospešuje tudi ljubezen do bližnjega; kajti kdor ljubi naravo v obče, tistemu ni

mogoče sovražiti nobene ložje stvari; in ta ljubezen je podlaga vsakemu družbinskemu življenju.

Kdo pa ne bode temu priterdil, da se po primernem in rednem delu v šolskem vrtu krepijo tudi telesne moči? Res je, da se otroci po deželi dovolj vadijo dela. Žalibog, da jih silijo starši večkrat dela opravljati, ki niso primerna telesnim močem otrok, ali pa jih pustijo celo brez dela, da se omehkužijo. Če je struna prenapeta, se vterga, pa ti tudi ne poje, če jo premalo napneš.

Razun tega upljiva šolskega verta na duševni razvoj ljudstva, si pridobijo tukaj otroci po lastni skušnji in navodu učiteljevem tistih ved, ktere jim pozneje le v dobro služijo. Tu vidijo dečki in deklice, prihodnji gospodarji in gospodinje, kakšen dobiček verže umno obdelovanje zemlje sploh in verta posebej. Domači verti, kteri do zdaj tega imena večidel ne zaslužijo, bodo postali po zgledu šolskega verta prijaznejši in čednejši, pa bodo dali tudi več dobička.

Iz šolskega verta se razširja mnogotero sadje boljše baze, marsiktero boljše sočivje pride med ljudstvo. S tem si pridobi učitelj visoko spoštovanje pri kmetu in počasi bodo vtihnili vsi ugovori ter se odstranile vse zapreke zoper šolske verte, pa tudi zoper ljudske šole sploh; kajti kmet hoče dobiček na dlanu, pa ne na papirju in tukaj se mu tak ponuja.

Učiteljem in učencem je šolski vert prijazen kraj, kamor radi zahajajo, kjer si krepijo duševne in telesne moči; to je hvaležno polje marljivega delovanja, opazovanja in poduka. Vspešni napredovalni poduk v kmetijstvu, kteri se je v naši domovini že na več žolah vpeljal, se brez šolskega verta ne da misliti.

Namen, tako važnih šolskih vertov — razun duševnega upljiva — da kratko ponovim, je:

1. Poduko poljedelstvu in vertnariji, v sadje- in vinoreji; če je mogoče tudi v čebelarstvu in svilopreji in

2. razširjanje boljših semen in sadja med ljudstvom.

S tem pa nikakor ne terdim, da učitelj ne sme imeti od šolskega verta nobenega dobička. Čeravno mu je ta kraj priljubljen raj, kjer med delom v naravi pozabi marsiktero bridko uro, ktero je imel kot odgojitelj mladine pri svojem trudapolnem poklicu, vendar bi bilo krivično, zahtevati, da bi moral vse pridelke brezplačno razdeliti, kajti truda in skerbi, včasi tudi stroškov ima z vertom dovolj; saj pa tudi postava tega ne tirja. S pridelanim sočivjem, z zelenjavo za domačo rabo, pa tudi s sadnimi drevesci, kolikor jih med pridne učence ne razdeli, naj si učitelj trud in stroške poverne.

Misel o napravi šolskih vertov ni nova. Najpoprej ste se je poprijele Belgija in Švedija, ter jo z najboljšim vspehom izpeljale. Blagostan tamošnjih

ljudstev ima v prvi versti svoj vir v jako razširjeni umni vertnariji, ktere zdatni uspeh pa se pripisuje večinoma šolskim vertom, koji so se v obeh državah prvi v obče vpeljali. Tudi pri nas so si učitelji napravljali iz lastnega nagiba drevesnice pri šolah ter podučevali dečke v sadjereji. Vendar še le v novejših časih in sicer vsled nove šolske postave, ktera velevala, naj ima vsaka šola na deželi primeren vert za poljedelske poskuse, za praktičen poduk v sadjereji, v vinskih krajih tudi v vinoreji, dalje pa tudi vert za učitelja, — se je začelo na to bolj pazljivo ozirati. Čeravno se je treba tu ali tam pri napravi šolskih vertov boriti z zastarelimi načeli, vendar ponosno lahko rečemo, da se tudi v tej zadevi že na boljše obrača, da ljudstvo zmirom bolj spoznava korist ljudskih šol sploh in šolskih vertov posebej. Z ubožtvom občin se še včasih izgovarja, si napraviti in vzdrževati šolski vert; a ta izgovor ne bo obveljal, če pomislimo, da je skoraj pri vsaki šoli na deželi ali saj blizu nje, kak primeren prostor, kteri leži na sramoto cele občine v celini, kot šolski vert pa bi bil njen kinč. Če pa tega ni, se kupi na deželi za mali denar primerno zemljišče; saj ni treba veliko prostora, da vert današnjim terjatvam zadostuje; nasprotno preveliki vert pri šoli je dobri reči na kvar. Če pomislimo, da mora biti šolski vert vedno snažen in čeden, da se mora vsako delo o pravem času in vestno opraviti; če dalje prevdarimo, da mora biti v njem vsikdar vse v najlepšem, okusnem redu, tako da je zares izgled domačim vertom v občini, bomo sprevidili, da to učitelju v prevelikem vertu zaradi pomanjkanja časa in moči ni mogoče; a drugim kot njemu in učencem prepuščati obdelovanje verta, ni v njegovem namenu. — Boljše pa nobenega, kakor slabo obdelan vert pri šoli. Kar pa se tiče stroškov, jih seveda ograja in prvo prekopavanje največ povzroči; pozneje pa se vert sam vzdržuje.

Dva do osem arov (100—400 □^o) zemljišča zadostuje temu namenu; še z manjšim prostorom moramo biti zadovoljni, če so razmere takšne, da večjega dobiti ni. Vendar vert pod 1 ar planjave ni več vert, ampak greda.

Kdor je imel priliko videti izgledni šolski vert v svetovni razstavi na Dunaji, se mu bo ta po našem mnenju premajhen zdel. V našem vertu so samo ravne poti, ktere manj prostora potrebujejo, kakor krive. Terdi se sicer, da so ravne čerte in voglaste oblike bolj resnega značaja in okrogle bolj veselega. Naj bo temu, kakor rado; to pa je gotovo, da s krivim lepotičjem zgubi šolski vert značaj izglednega domačega verta. V letošnji deželni razstavi v Gradci bode napravila štajarska družba vertnarjev izgledni šolski vert, ki bo meril nad 7000 □M. V tem vertu bodo tudi šole, učitelji in drugi razstavljalci izpostavili svoje šole in poduk zadevajoče rastline.*)

Ni danes moj namen, se spuščati v razprave o pripravljenji zemljišča za vert, o drevesnici, o brajdi i. t. d., ker bi predaleč zagazil. Tudi se take obravnave najdejo v vsaki dobri poljedelski knjigi. Samo glavno načelo pri razdelitvi vertnega prostora še moram izreči, namreč: Večo polovico verta

*) Kdor želi kaj razstaviti, naj se oberne na g. prof Dr. G. Wilhelm-a v Gradci (Herrengasse 30, II. Stock.)

zavzima drevesnica, druga manjša pa se porabi za sadeže vinskih tert, za sočivje, važne poljedelske in tehnične rastline, strupna zelišča in cvetlice. Po tem načelu sem izdelal tu načrt šolskemu vertu na deželi kakih 500—600 □M. velikosti. (Glej današnjo prilogo.)

Celi vert se razdeli v štiri dele: A A so grede z osmimi ogoni za sadjerejo. Ti so tako uredjeni, da se vsako leto eden obsadi in eden izprazne. Prostor B B je namenjen sočivjereji. Ob potih so eden meter široki ogoni, e e e e za piramidično pritlično sadne drevje, katero daje cepiče za cepljenje v šolskem vertu, kakor tudi pridnim dečkom za dom. Med tem drevjem se zasadi v drevesnici vsakoverstno jagodično germovje, ob gredah za sočivje pa so cvetlice. C C je dvorišče, D vertna utica, E čebelnjak, F vodnjak, G G G cvetličnik, H gnojnik (Mistbeet), in J tertno zasadišče (Rebschule).

Ograjen je vert z obzidjem ali z živim ali lesenim plotom.

Ob zidovju a a na solnčni strani je eden meter široka gredica c c c za sadunosno ali vinsko brajdo. V gredice c c se sadijo tudi poljedeljske, obertnjiske in zdravilne rastline; za plotom b na $\frac{1}{2}$ m. široki gredici pa rastejo strupena zelišča. Ob poti na solnčnati strani pa imamo celo nizko jabelčno brajdo f f (Cordon). Tako se tudi po šolskem zidovju na solnčnih straneh spenja brajda, v senčnih pa plezajo druge primerne rastline.

Dalje prihodnjič.

Poduk

v zgodovini na ljudski šoli.

Dalje.

Zavest za našo zgodovinsko preteklost se more že na spodnji šolski stopnji buditi. Tam, kjer se zasaja častitljiv mah pripovedek in zgodovine, kakor n. pr. na gradu, ki iz hriba gleda, na zanimivih krajih in spominkih (vojaških spominkih, napisih, kipih i. t. d.) domovine, je pravi kraj, kjer se lahko deca na dogodke prejšnjih časov opozoruje in se ji tako za pozneji nauk v zgodovini podlaga pripravlja. V prvem času je zgodovinski nauk le bistveni del domovinoslovja in s tem naslanja na nazorni nauk, kateri mora tudi njemu, kakor vsem realističnim predmetom kot naravna podlaga služiti. Omenjeno opozorovanje na dogodke prejšnjih časov je tedaj le prilično pri domovinoslovnem nauku mogoče, ne sme pa od učiteljeve strani nikoli preobširno biti in se more veršiti potistinaravnosti, ktera odlikuje dober nazorni nauk. Tukaj že o zgodovinskih pojmi govori, bi bilo zelo napačno in le potrata časa, kajti pričetki zgodovine, znanje človeških in državljanskih razmer se — kakor veliki mojster Pestalozzi pravi, pri otroku z njegovim splošnim pogledom sveta mešajo. Zatoraj naj se otrok napeljuje, da se raznih stvari, koje ogleduje, v vsakem posameznem slučaju tudi zavé, preden se od njega zahteva, da jih kot stvari kake vednosti posebno zapopade.

V prvih oddelkih ljudske šole še tedaj nikakor ne moremo govoriti o samostalnem zgodovinskem poduku, kajti to, kar pri domovinoslovnem nauku v zgodovino sega, so le pripovedke in pripovesti iz ožje domovine, životopisi zaslužnih domačih mož in zanimivi nekdanji dogodki, kateri so uplivali ali na razvoj kraja, ali pa so iz drugega obzira za nas imenitni, in se zategadel podajajo učencem, kakor tó ravno napredovanje v domovinoslovnem nauku zahteva. Učenci se s tem tako rekoč le pripravljajo za poduk v zgodovini, in bolj temeljito ko se tó godi, tem boljši uspeh je od poznejega nauka pričakovati.

Da je učitelju na tanko treba vedeti, kar se v zgodovinski zadevi tiče domačega kraja, njegove okolice in sploh ožje domovine, in da je to, kar je še neznanega, pozvedati njegova naloga — dolžnost — mislimo, ne bo treba posebej navajati. Tajiti pa tudi ne moremo, da je učitelj, kateremu je odkazala osoda delokrog v krajih, ki so revni na zgodovinskih spominkih, ali po priprostih, odstranjenih vaseh, daleč od torišča zgodovinskega djanja, ravno v tem obziru zelo na slabem. Pa tudi za mnoge druge tovarše je dotično pozvedavanje mnogokrat zelo težavno in zahteva od učiteljeve strani velike stanovitnosti in natančnosti, da ni brez uspešno, kajti ljudstvo je že mnogo zgodovinskih dogodkov, ki so se v domačih krajih veršili, pa se nikako zabilježili niso, in še več lepih pripovedek skoraj večjidel pozabilo. Le tu in tam se še kaka stara mamka ali kak serec spominja kake pripovedke, kako sta jo od svoje stare matere slišala. In ravno ta slučaj nas more poleg tega, da se plodonosen poduk brez obširne — učitelju na razpolaganje ležeče tvarine misliti ne da, tudi iz domoljubnega obzira spodbujati, v tej zadevi vse žile napeti, da vsaj kolikor mogoče, narodnega blaga od večne pozabljivosti rešimo in našim potomcem prihranimo! Kako bi se bilo takega dela s uspehom poprijeti, o tem hočemo čast, bralcem, kateri se za to stvar zanimivajo, po priliki naše mnenje s posebnim člankom v „Popotniku“ povedati.*)

Ker zamoremo o stalnem poduku v zgodovini še le govoriti, ko so otroci v zemljepisu že tako napredovali, da saj o našem delu sveta in o jutrovnih deželah toliko vedó, kolikor jim je potrebno, da zgodovinske dogodke razumeti zamorejo, tako nam je po sebi jasno, da tó pri naših razmerah pred 6. šolskim letom ni mogoče. Pripravni zgodovinski nauk ima tedaj do tega letnega tečaja trajati in sprejema po redu, kakor nam ga kaže napredovanje v zemljepisnem nauku, tudi pripovesti iz štajarske (kranjske) in avstrijske zgodovine v svoj krog. Kadar govorimo o krajih, hribih in ravninah naše domovine in posameznih dežel občne očetnjave, moramo tudi omenjati najvažnejše dogodke, kateri so se tukaj veršili; pozabiti pa tudi ne smemo oseb, ktere so bile z imenitnimi zgodovinskimi dogodki v ožji dotiki. Varovati pa se moramo vselej prevelike obširnosti. Pripoved naj bo kratka, pa vselej jasna in naj nikoli ne navaja mnogo imen, manj pa še — števil; kajti te se rade prehitro pozabijo;

*) Gospode učitelje in druge rodoljube prav uljudno prosimo, naj skerbno narodno blago nabirajo, da se kolikor je le mogoče ohrani.

razun tega pa še na ti stopnji nimajo nikakega bistvenega pomena. Tudi na časovni red, kakor na spretno zvezo s tem, kar smo že pripovedovali, se ne smemo ozirati, kajti tó bi naravno napredovanje v zemljepisnem poduku le oviralo, namenjeni stvari bi pa nikakor ne služilo.

Da že na teh letnih oddelkih tudi čitanke našemu namenu služiti zmorejo, ako le količkaj pedagoškim tirjavam zadostujejo, omenimo le mimo gredé. Ker pa je tvarina v čitankah za več letnih tečajev namenjena, je treba, da se z ozirom na vsak posamezni predmet razdeli v toliko delov, kolikor šteje oddelek, za katerega je čitanka namenjena, letnih tečajev. Na réd — v katerem nam knjige tvarino prinašajo — se nam pri tem ni treba veliko ozirati. Misel na naravno napredovanje naših učencev, ter na tó, da bo za nje nauk vselej zanimiv, nam more biti pri taki razdelitvi glavno vodilo! — Navadno se po dva letna tečaja v enem oddelku podučujeta; eden je že drugo, uni pa še le prvo leto tukaj. Obema pa moremo do konca šolskega leta iz predpisane tvarine kaj novega, pa — skupnega podati. Spreten učitelj, kateri si poleg tega prizadeva otroke pri poduku zanimivati, si bode precej v začetku — kolikor mogoče — vso učno tvarino v toliko koncentričnih krogov razdelil, kolikor vsak oddelek letnih tečajev ima, in se bo — zopet kolikor mogoče — pri poduku strogo po ti razdelitvi ravnal. Le tako mu bo mogoče postavnim terjavam zadostovati.

Dalje prihodnjič.

V slogi je moč.

(Drugo berilo in slovnica.)

Neki oče je imel sedem sinov, ki so se večkrat med seboj prepirali ter vsled tega tudi svoja dela zanemarjali. Nekteri hudobneži so ta prepir v svojo korist obračali, da bi sinove po očetovi smerti ob premoženje pripravili.

Zategadelj pokliče necega dne starček vseh sedem sinov k sebi, pokaže jim sedem terdo zvezanih palic ter jim reče: „Sto srebrnjakov dam tistemu izmed vas, ki prelomi ta snopič palic.“

Sinovi drugi za drugim napenjajo svoje moči ter poskušajo prelomiti trdo povezane palice; pa zastonj je bil ves njihov trud! Vsak reče: Ljubi oče! to ni nikakor mogoče.*

„Pa vendar ni nič ložega, nega to,“ odgovori oče. Razveže snopič ter prelomi vsako palico posebej brez najmanjšega truda. „Se vé,“ rečejo sinovi, „tako je pač lahko, — tako bi je prilomil tudi vsak otrok.“

Na to dé oče: „Glejte, ravno tako, kakor s temi palicami tukaj, je tudi z vami, ljubi sinovi! Dokler boste složni med seboj, boste lahko izhajali; nobeden vas ne premaga. Ako pa boste nesložni, zgodi se vam, kakor tem palicam.“

Sloga jači, nesloga tlači.

O b r a v n a v a.

Učitelj prebere pripoved na glas pred učenci srednjih oddelkov, ali pa jim jo v priprosti, razumljivi obliki pove. Učencem višjih oddelkov se pripusti, da pripoved tiho za se preberejo. Le-to ravnanje ima nekako prednost, ker učence primora oziroma na zapadek pripovedi posebno pazljivo čitati, kajti morali bodo potem na glas povedati, kaj so si zapomnili.

Takšno tiho čitanje zabranjuje učencem tudi da posamezne stavke, oddelke in tudi celo berilo tako rekoč ne požirajo, zabranjuje, da čitanje sploh ne prehaja v pusto blebetanje. Imam pri tej priliki tudi oni čas v misli, v katerem se mladež potem, ko se je že izšolala, po podučnih spisih sama nadalje izobraževati mora. — Koliko jih v poznejših letih knjige prebira, kmalo potem ne vedo, kaj so prav za prav brali. Razumno čitanje zunaj šole se more v šoli po mnogoverstnih sredstvih napotiti. Tiho čitanje daje pa tudi učitelju priliko, da se prepriča, kako daleč so učenci že vajeni, bistveno stvar iz berila zapopasti. Vidil bo, da bodo bolj dobre glave jedro pripovedi, tedaj: prepir med brati, nasledek prepira, podučevajočega očeta, način poduka, vtisek poduka na sinove lahko spoznale in poudarjele, med tem ko se plitve glave bolj nebistvenih reči derzé, n. pr. palic samih ob sebi, sto srebrenjakov, napenjanja moči i. t. d. Konečno še pristavim, da tiho čitanje, ki 5—10 minut trajati more, učitelju dopušča, da med tem druge oddelke, ki jih posredno podučevati mora, s potrebnim delom oskerbi. Sicer pa ne terdim, da bi se morala obravnava beril na višjih stopnjah brez izjemka po tem načelu napeljati, vsak učitelj vé, kakšna napeljava je za ta ali uni oddelek, za to ali uno berilo primerna; naj se le po zmožnosti svojih učencev ravna. — Ako učenci pripoved panavljajo, gledati je na to, da bolj izurjeni pred manj izurjenimi na versto pridejo, in da se govor, ako ravno priprosto, vendarle pravilno verši. Nadalje se da pripoved po sledečem osnutku obravnavati:

I. Prepir med sinovi in nasledki prepira.

Kaj so bili sinovi med seboj? — Pridni in prijazni otroci (bratje in sestre) se ljubijo, živé mirno med seboj. Ali so se bratje, ki nam jih pripoved kaže, tudi ljubili? — Kako so živeli med seboj? — Ljubezen je sovraštvu nasproti; mir je nasprotje nemira in razpertije. Kaj je pri bratih bil nasledek sovraštva? — Prepir med ptujci je že žalostna prikazen, a še bolj žalostno je videti, ako se otroci med seboj prepirajo. Kakšne nasledke je imel prepir med brati? — Kako je pač žalostno, ako se otroci prepirajo, mesto da bi pridno delali. Kaj nam prinese delo? — Ali so bratje tudi korist, veselje in zadovoljnost vživali? — Zakaj ne? — Imeli so tedaj vsled prepira tudi lastno škodo; a še hujša škoda jim je žugala. Komu je bil prepir med brati posebno všeč? — Komu pa ne? Hudobneži so se prepira veselili. Zakaj neki? — Oče so se nad preprirom žalostili. Zakaj neki? — So bili hudobneži z brati v ožji dotiki? — Berž ko ne, da so se kot prijatelji vrivali med brate ter jih hujskali. Kaj jih je neki med brate privabilo? —

So le-ti hudobneži bratom dobro ali hudo želeli? — Ali so bili tedaj pravi ali dobri prijatelji? — Zakaj neki? — Kaj pomeni beseda „premoženje“? — Kako imenujemo človeka, ki nam na videz prijateljstvo obeta, za herbtom pa nam le škodo želi ali nas celo oškoduje? — Prilizovalci in hinavci so hudobneži, treba nam je, da se jih varujemo; to so volkovi v ovčji obleki, to so naši sovražniki. Ali so ti hudobneži brate naravnost oškodovali? — Na kaj pa so še čakali? — Zakaj neki? — To so bili zviti sleparji. Kaj menite, kako so si mislili premoženje bratov prisvojiti? Ali je bilo očetu znano ravnanje hudobnežev? — Ali so jim znane bile njihove namere? — Iz česa to sklepaš? — Glejte, glejte skerbneга očeta! Akoravno jih sinovi žalijo, vendar le čuvajo ljubeznivo nad njimi, da ne zabredejo v nevarnost.

II. Podučevajoči oče in način poduka.

Vidili bomo, kako lepo oče svoje sinove podučevajo ter jih svarijo pred sovraštvom, ki vlada med njimi, pa tudi pred zunanjim sovražnikom. Ali oče naravnost očitajo sinovom razpertijo in prepir? — Ali jim naravnost povejo, da sovražnik žuga? — Kaj počnejo naj poprej? — Kaj potem? — Kaj pomeni beseda „srebernjak“? — Ali so sinovi kmalo uganili, kam oče z zvezanimi palicami nameravajo? — Iz česa to sklepaš? — Zakaj ni bilo sinovom mogoče, palic prelomiti? — Oče pa prelomijo vse palice; kak to? — Kaj sinovi k temu pravijo? — Kaj pomenijo besede „tako bi je prelomil vsak otrok“? — Ali je zdaj sinovom že znano, kaj terdo povezane palice in kaj razvezane palice pomenijo? — Iz česa to sodite?“ —

III. Razjasnilo prilike.

Oče so hoteli sinove o neki reči prav lepo podučiti. Poslužili so se v ta namen nekega pomenljivega sredstva, ki se tej reči kaj lepo prilega, in slučaj sam prav jasno pred oči stavi. Ako se s tacimi sredstvi podučuje, pravimo, da je to poduk v prilikah. Ako pa prilike prav razumeti hočemo, tedaj je potreba, da se nam te razjasnjujejo. Tudi oče so priliko o sedem terdno povezanih palicah sinovom razjasnili. — Kaj pomeni sedem palic? — Zakaj sinovi palic prelomiti niso mogli? Kaj je tedaj palice omočilo? (Terda vez.) Oče pravijo, da bodo sinovi lahko izhajali in da jih nobeden premagal ne bo, a stavijo pri tem neki pogoj; Kterega? — Kdo lahko izhaja? — (Kdor v miru živi, pridno dela ter se lepo obnaša.*) To je že resnica z ozirom na posameznega človeka, a vidili boste, da se ta resnica prilega tudi ljudem, ki so primorani združeno živeti in delati. N. pr. zbranih je več delavcev, ki imajo oskerbeti imenitno ali pa težko delo**), kojega posamezni človek opraviiti ne more. Kaj bi nastalo med delavci, ako bi vsak za se zahteval, naj se celo delo takó verši, kakor on meni? — Ali bodo med tem, ko se prepi-

*) Učitelj naj po primernih vprašanih učence napeljuje na zgori naveden skerbén odgovor.

**) Učitelj navede primerna dela.

rajo, delo doveršili? — Kako pa bo z zaslužkom stalo? — Kakšno bo delo, ako delavci ne delajo enako marljivo, ali ako se ne poprimejo vsi na enkrat? — Kaj meniš o pomanjkljivem delu? — Kdaj bo le delo vspeh imelo? Ako so tedaj združeni ljudje pri svojem djanji ene misli, ako eden vse, vsi pa enako enega podpirajo, pravimo, da so složni med seboj; sloga jih veže. Sloga je terdavez; sloga jim daje moč, toraj jih sloga jači. — Ako nas sovražnik napade, moramo se braniti; ako ga premagati hočemo, moramo biti močnejši od njega. Ako jih je pa več napadenih, ali se bodo branili drugi za drugim, ali vsi na enkrat? — Kaj bi se lahko zgodilo, ko bi se vsak za se, ne brigaje se za druge branil? — Zakaj? — Kaj je tedaj storiti, da bo zmaga gotova? Tedaj tudi tu je treba složno ravnati, kajti: Sloga jači! To je že resnično, ako nas vidljiv sovražnik napada, resnično je pa tudi takrat, ako nam sovražnik, ki ga ne vidimo, žuga. Slišali smo danes od skritih sovražnikov. Kdo so ti? — Da se skritih sovražnikov ubranimo, treba je še posebno, da smo med seboj složni. Zakaj? — (Več oči več vidi nego očesi.) Kako lepo je, ako eden nad vsemi, vsi pa nad enim čuvajo! Kako lepo je, ako drugi drugzega opozoruje na skrite nevarnosti! — Sloga je neslogi nasproti. Kdo je nesloge kriv? — (Sovraštvo.) Kaj pravijo oče o neslogi? — Kaj pomeni razvezan šopek palic? — Kaj nam prinese nesloga? — (Škodo.*) Kaj pomenijo tedaj besede „zgodí se vam, kakor tem palicam“? — Škoda nam prinese skerb in žalost. Skerb in žalost nastareta in stiskata. Kdo je škode kriv? — Pravimo tedaj tudi: Nesloga tlači.

* * *

Obraznava je tako sestavljena, da se je učitelj pri skupnem podučevanju učencev srednjih in višjih oddelkov posluževati more. Učitelj bo lahko sam presodil, kako se vprašanja z ozirom na poprejšno omiko raznih oddelkov porazdeliti dajo. — Še bolj živo se pa glavna misel porazjasnjuje, ako učitelj učence opomni na druga jim že znana berila, v katerih je zapopadena ista glavna misel. — Opozorim tu na berilo „Človeško truplo“. (Začetnica, str. 73.) Le-to berilo zapišejo učenci potem iz glave na tablice. Je to gotovo, potem primerja učitelj zapopadka obeh beril enega k družemu ter povdarja podobo in razliko obeh. Kako lahko se tu učencem tudi pokaže, v čem ste si basen in prilika sploh podobni, v čem pa različni! (Praktično obravnavo o tem pošljem „Popotniku“ drugokrat.) Po basni „Človeško truplo“ preide učitelj posebno lahko na djansko porabo glavne misli, kadar učence višjih oddelkov podučuje o slogi, ki vladati mora med državljani (različnimi stanovi in narodi). Pri zadnjih dveh slučajih se učitelj tudi lahko ozira na izvoljene besede našega svetlega cesarja: „Viribus unitis“ in na cesarsko pesen, posebno pa na odstavek:

*) Glej 1.

Trdno dajmo se skleniti:
Sloga pravo moč rodi;
Vse lahkó nam bo storiti,
Ako združimo moči.
Brate vodi vez edina
Nas do cilja enega:
Živi Cesar, domovina,
Večna bodi Avstrija!

J. Bobisut.

Slovniška obravna v ljudski šoli.

Spisuje V. Jarc.

Dalje.

Zlogi in besede.

Ako okoli kakega samoglasnika po en ali več tihnikov primerno zložimo n. pr. k samoglasniku „a“ tihnike, „t, r, v,“ tako le „trav“ se imenuje to zlog. t. j. en del besede; če pa k temu zlogu „trav“ še en zlog pridenemo iz tihnika „n“, samoglasnika „i“ in tihnika „k“, dobimo zlog, „nik“; ta dva zloga sestavljena napravita besedo „travnik“.

Iz čerk se sestavljajo zlogi.

8. Sledeče čerke zapišite na tablice — pppp, rrr, eeeeeeeee, dddd, iiiiii, ccc, jjjj, ooooooooo, v, mm, aaa, llll, tt, čč, uu, nnn, in si iz njih sestavite te-le zloge:

pre, ce, pre, di, jo, de, pre, vo, di, či, ti, mla, jo, ti, mla, ni, pše, co, u, iz, čen, ci, de, jo, je, lu, lo, na, ge. (Vsako čerko smete le enkrat rabiti; ko ste jo zapisali, jo podčrtajte. Iz zlogov se sestavljajo besede, ki že kaj pomenijo).

9. Iz zlogov v prejšnji nalogi skusite sestaviti besede (kteri zlog ste že zapisali, ga se številko zaznamujete n. pr. mla-ti-či).

Vsak zlog ima lahko več ali manj čerk. n. pr. lo-nec, stre-har-ji, mli-na-ri-ca.

Vsaka beseda ima lahko po več ali manj zlogov n. p. mi-za, luč, de-la-vec, pre-pe-li-ca.

10. Poskusite iz naslednjih zlogov sestaviti besede in jih zapišite (sestavite jih pa kakor hočete, da dobite besede, ki že kaj pomenijo) le, za, vi, jak, sla, ro, vo, ka, ica, ma, ti, zmo, dre, ves, se, nji, va, kme, le, vi, ki, ra, s, ra, či, ži, zem, to, lja, ce, la, var, ža, der, ji, ga, der, jo, va, dek, pre, le, jo, de.

11. Ako naslednje zloge prav sestavite, pa dobite nekaj, kar gotovo radi imate,

bel, po, kruh, ti, pe, ca, ka, čen, bel, ja, ka, ke, hruš, re, hi, fi, o, ge, ži, ro, slad, či, kor, ker, a, cu, li.

Poglejmo, koliko samoglasnikov ima vsak zlog!

Pomnite! Vsak zlog mora imeti po en samoglasnik; vsaka beseda pa ima toliko zlogov, kolikor ima samoglasnikov. —

Če besedo izgovoriti hočemo, moramo tolikokrat usta odpreti ali z ustmi ziniti, kolikor ima beseda samoglasnikov. (Se pokaže na raznih besedah v berilu ali na tabli.)

12. Berilo . . . čitajte skupno na glas po zlogih! Med vsakim zlogom po nehajte toliko, da bo J. „ena“ na glas štel.

Besede pa se delé v plemena ali govorne razpole.*)

S a m o s t a v n i k.

Spoznavanje samostavnika.

Kako je tebi ime? — Janez. Kako je temu ime? — Blaže. Kako pa je tebi ime? — Neža. Kako pa tebi? —

Kje ste pa dobili ta imena? (odgovori J . . . !)

Ker se ta imena dobe pri sv. kerstu, zato se jim reče kerstna imena.

Tista imena, ki jih dobé moški, so moška kerstna imena.

Povej nekaj moških kerstnih imen!

13. Zapišite moška kerstna imena; — kateri jih bo največ zapisal!

Tista imena, ki jih ženske pri sv. kerstu dobé, se imenujejo ženska kerstna imena.

14. Zapišite 20 ženskih kerstnih imen!

Kako se pa ti pišeš? Jaz se pišem . . .) Kako se pa tvoj oče pišejo? Kako se piše tvoj brat? Kako se piše tvoja sestra?

Ker ta imena pišemo pri kerstnih imenih, imenujejo se priimki, in ker ima to ime vsa rodovina, zato se imenuje tudi rodovinsko ime.

15. Zapišite priimke součencev in součenk! Dalje sledi.

Slike iz kazalnega poduka.

Kazalni poduk je tako važen, da nekteri odlični pedagogi prav resno tirjajo, da se v prvem šolskem letu ničesar drugega ne podučuje kot kazalni poduk. Dasi menda do tega ne bo prišlo, vendar naj si vsak učitelj prizadeva po sedanjih učnih načertih kolikor mogoče v tej stroki podučevati. Ni pa moj namen, tu pisati o važnosti te stroke za celi nadaljni otrokov poduk, kajti to č. čitatelji „Popotnikovi“ v vsaki pedagogični knjigi lahko čitajo, temveč hočem le v poljubnem redu podajati nekaj učilnih poskusov iz kazalnega poduka. Nadjam se, da mi priskoči tudi še kak drugi kolega na pomoč, kajti z združenimi močmi se da več storiti. Če kateremu č. čitateljev s temi učilnimi poskusi vstrežem, tedaj sèm svoj namen dosegel.

*) Vedno je glavno načelo pri podučevanju, da si učenci sami izpeljajo razna jezikoslovna pravila iz mnogoverstnih slovničnih izglede; kajti „vsikdar izglede, potem še le pravilo!“

I.

Konj.

Učitelj pokaže učencem podobo konja ter vpraša: kaj je to? Učenec: To je konj! No, kdo bo še znal tako lepo povedati? No, ti Mirko! Ti, ti i. t. d. Vsi skupaj! — Je li to pravi konj? Ne, to je namalan konj. — Povej tudi ti tako! Ti, ti, vsi skupaj! — Kje si ti videl pravega konja? Pravega konja sem videl na cesti. Povej tudi ti tako! (Učitelj naj pusti tak „lep“ odgovor od več učencev ponoviti, to je pohvala za pravega in spodbuja za vse druge, da odgovoré vedno v celih stavkih.) Kje si ti videl pravega konja? Na paši. Oj, to pa nisi lepo povedal! Kdo mi zna lepše povedati? No, Franjica! Pravega konja sem videla na paši. To je bilo lepo! Kdo še zna tako? Ti, ti, vsi! Kje ste še videli pravega konja? Učenci odgovoré še: na semaju, na njivi, pri vodi i. t. d.

Milica je pred rekla, da je pravega konja videla doma. Kdo ga pa redi doma? Človek.*) Zakaj ga neki redi? Da mu pomaga delati. Ktero drugo žival še redi človek doma? Kravo. Zakaj? Da mu daja mleko in mu pomaga delati. Ktero žival še redi? Vola. Zakaj? Tako naštejejo otroci še več živali, ktere človek doma redi in pri vsaki povedo zakaj jo redi. Učitelj: Pomnite! Živali, ktere človek doma redi, se imenujejo domače živali. Kaj so toraj domače živali? Ti, ti, ti, vsi! Kaj je toraj konj? Konj je domača žival. Ti, ti, vsi! Kdo mi zna kako drugo domačo žival imenovati? Pes je domača žival. Vsi! — Raca je domača žival. Vsi! i. t. d. Kakšna žival je toraj mačka? Vsi! Kura? Vsi! i. t. d. Kdo mi zna kako divjo žival imenovati? Lisica je divja žival. Kdo še bo znal tako lepo povedati? Ti, ti, vsi! Povej še kako drugo divjo žival! — Otroci jih naštejejo po prejšnem načinu, kolikor se učitelju speljubi. — No kakšna žival je že konj, kdo še ve? Ti! — Res! Vsi!

No, poglejmo si konja nekaj bolj na tanko! Kaj ima konj tukaj? (Učitelj kaže glavo.) Učenec: Konj ima tukaj glavo. No, Jožek je lepo povedal, kdo še zna tako? Ti, ti, vsi! Kaj ima konj tukaj? (Se pokaže na vrat.) Se odgovori na prejšnji način. Učitelj pokaže nadalje na truplo, potem na noge, in zadnjič na rep ter vpraša vselej tako, kot sem to pri glavi navel. No, mi rečemo, da ima konj pet delov. Ktere, kdo ve? Ti, Ivan! Konj ima glavo, konj ima vrat, konj ima truplo, konj ima noge, konj ima rep. Prav je. Pa kdo mi bo znal to tako povedati, da bo „konj ima“ samo enkrat rekel, ker je Ivan petkrat rekel „konj ima“? Jurij: Konj ima pet delov: glavo, vrat, truplo, noge in rep. Lepo je bilo. Kdo še bo znal tako? Pridi Anica ven k podobí, pokaži in imenuj mi te dele! Dobro. Ti, ti! Kdo mi zna to iz glave? Ti, ti, vsi!

Sedaj si še pa poglejmo glavo bolj na tanko! Kakšna je po podobi konjska glava? Konjska glava je podolgovata. Ti, ti, vsi! Kdo pozna drugo žival, ki ima tudi podolgovato glavo? Vol ima podolgovato glavo. Vsi! —

*) Učenci naj odgovarjajo vedno v polnih stavkih!

Kdo še? Pes ima podolgovato glavo. Vsi! — Kdo še? (Otroci imenujejo razne domače in divje živali, ki imajo podolgovato glavo.) — Kdo pozna žival, ki ima pa okroglo glavo? Rajko: Mačka ima okroglo glavo. Vsi! Kdo še? (Otroci jih imenujejo še več.) Kakšna je konjska glava? Vsi!

Kaj ima konj tu-le na glavi? Konj ima na glavi dve ušesi. (Tu je treba veliko truda, predno otroci besedo „ušesi“ pravilno izgovoré.) Kakšni ste ušesi? Ušesi ste dolgi. Ti, ti, ti, vsi! Kdo pozna drugo žival, ki ima dolgi ušesi? Osel ima dolgi ušesi. Ti, vsi! Kdo še? Svinja, — Vsi! Kdo še? (Otroci imenujejo v polnih stavkih več živali, ki imajo dolgi ušesi.) Kdo pozna žival, ki ima kratki ušesi? Mačka ima kratki ušesi. Vsi! Kdo še? Ti, ti, ti! Kaj lahko konj z ušesi stori? Konj z ušesi miga. Vsi! Ktera žival tudi? Kaj stori konj z ušesi, kedar je jezen? Nazaj jih položi. Tedaj se ga je treba varovati in ne blizo hoditi!

Kaj ima še konj na glavi? Konj ima na glavi dve oči. Vsi! Kje ima konj oči? Konj ima na vsaki strani oči. Kdo ima spredi oči? Človek. Kakšne oči ima konj? Precej velike. Kdo pozna drugo žival, ki ima velike oči? — Male oči? —

Kaj ima še konj na glavi? Gobec. Kdo še ima gobec? — Kaj ima svinja? — Kdo še ima rilec? — Kaj ima konj v gobcu? Konj ima v gobcu zobe. Ti, vsi! Kaj še? Jezik. — Kaj ima na gobcu? Dve nosnici. Zakaj so mu? Skoz nje diha. Kdo mi zna sedaj povedati vse, kar smo o konjski glavi slišali? — Bogdan! Konjska glava je podolgovata. Konj ima na glavi dve ušesi, dve oči, dve nosnici in gobec. V gobcu ima jezik in zobe. Kdo mi bo še znal tako lepo povedati? Ti, ti, ti, vsi!

Kdo mi zna vse povedati, kar smo se o konju učili? Jerica, pridi ven k podobi, vzami paličico in lepo kaži zraven! — To je konj. Konj je domača žival. Konj ima pet delov: glavo, vrat, truplo, noge in rep. Konjska glava je podolgovata. Na glavi ima konj dve ušesi, dve oči, dve nosnici in gobec. V gobcu ima jezik in zobe. — Kdo še zna tako? Ti, ti, ti, vsi! Drugokrat dalje.

Toliko tvarine je za pol ure dovolj, kajti dalje naj učitelj ne natvezuje pazljivosti učencev. Če se je to dobro preučilo, je pol ure minilo kakor bi pihnil. Učitelj naj se prej na to dobro pripravi tako, da bodo šla vprašanja „mah na mah“. Ko bi učitelj še le pred otroki stoječ za vprašanji premišljeval, je igro že zgubil, predno jo je začel; kajti tak poduk učence le dolgočasi ter zato nikdar pravega sadu ne obrodi. Strogo naj pa učitelj tudi na to gleda, da otroci vsako besedo do pičice tako izgovoré, kakor se piše.

Dalje prihodnjič.

Brezovnik.

Dopisi.

(Svetina:) Tretje letošnje zborovanje učiteljskega društva celjskega je bilo 4. t. m. Navzočih je bilo 34 udov in jeden gost. Med zborovanjem

počastil je družbenike tudi obče štovani g. Nerač, c. k. okr. šolski nadzornik, s svojim pohodom. Zapisnik zadnje seje se je prečital in odobril.

G. predsednik predstavil je gospico Valenčak kot gosta in g. Jurko, učitelja v Razboru, kot novega društvenika. Naznanil je tudi, da se bode zapisnik v prihodnje vselej samo v enem jeziku prečital in to verstno slovenski z nemškim.

Potem govoril je g. Miklave o razštevani z navadnimi drobci. Rekel je med drugim, da je novejša metoda otrokom razumljivejša in lažja nego stara po pravilu: „Drobec deli se z drobcem, ako se navkrižno množi, ali: ako se s preobrnjenim delivcem množi.“

Dalje prihodnjič.

Novice in drugi stvari.

(Presviti cesar) je dovolil gosp. učiteljem veronauka na učiteljskih naslov „glavni učitelj“ ali „profesor“.

(C. kr. namestnik štajarski) g. b a r o n K ü b e c k je dne 24. in 25. februarja t. l. vse celjske šole sè svojim visokim pohodom počastil, pri vsakem oddelku med podukom po pol ure navzoč bil ter se prepričeval o njegovem vspehu.

(Statistika šol.) A v s t r i j a šteje 37 milj. prebivalcev, ima 30.000 šol, 3 milj. učencev, na eno šolo jih pride 104, šolski davek posameznega prebivalca znaša 84 kraje. avstr. velj.; N e m č i j a: 42 milj. prebivalcev, 60.000 šol, 6 milj. učencev, na eno šolo jih pride 100, šolski davek posameznega znaša 1 gld. 48 kr. a. v.; A n g l i j a: 34 milj. prebivalcev, 58.000 šol, 3 milj. učencev, na eno šolo jih pride 52, šolski davek posameznega znaša 93 kr. a. v.; F r a n c o z k o: 37 milj. prebivalcev, 71.000 šol, 4.7 milj. učencev, na eno šolo jih pride 56, šolski davek posameznega znaša 74 kr. a. v.; Š p a n s k o: 17 milj. prebivalcev, 20.000 šol, 1.6 milj. učencev, na eno šolo jih pride 56, šolski davek posameznega znaša 70 kr. a. v.; L a š k o: 28 milj. prebivalcev, 47.000 šol, 1.9 milj. učencev, na eno šolo jih pride 40, šolski davek posameznega znaša 42 kr. a. v.; R u s i j a: 74 milj. prebivalcev, 42.000 šol, 1.1 milj. učencev, na eno šolo jih pride 36, šolski davek posameznega prebivalca znaša 14 kr. a. v.

(Za tiste učiteljice ročnih del), ktere so sicer že v službi, pa še skušenj nimajo, se bode na učiteljsku za učiteljice v Gradci začel napredovalni tečaj 12. aprila ter trajal do 13. maja, v Mariboru pa od 5. prila do 8. maja t. l. Prosilke naj se oglasé za graški tečaj pri učiteljskem ravnateljstvu, za mariborski pa pri tamošnjem ravnateljstvu dekliske šole.

(Ljudske šole na Kranjskem.) Koncem leta 1879 bilo je na Kranjskem 255 ljudskih učilnic z 394 razredi, v kterih. je podučevalo 393 učiteljev in učiteljic. Med temi 255 šolami bile so 3 petrazredne, 19 je bilo štirirazrednih, 16 trirazrednih, 38 dvorazrednih in 179 enorazrednih. Te šole razverstile so se na posamezne šolske okraje sledeče:

*) A tu niso vračunjeni mnogi privatni zavodi ljubljanski kakor tudi ne dekliski šoli č. mm. Uršulink v Ljubljani in Loki.

Okraj Černomelj	imel je	15	šol	z	24	uč.	močmi.
„ Kamnik	„	22	„	„	38	„	„
„ Kerško	„	21	„	„	28	„	„
„ Kočevje	„	27	„	„	43	„	„
„ Kranj	„	28	„	„	38	„	„
„ Logatec	„	16	„	„	33	„	„
„ Litija	„	17	„	„	33	„	„
Mesto Ljubljana	imelo je	4	„	„	19	„	„
Okraj okolica ljublj.	imel je	23	„	„	31	„	„
„ Novo mesto	imel je	27	„	„	35	„	„
„ Postonja	„	34	„	„	47	„	„
„ Radovljica	„	21	„	„	27	„	„

Potem takem pride na Gorenško (okraji: Kamnik, Kranj, Ljubljana okolica, Radovljica) 94 učilnic in 120 učnih moči, na Dolensko (okraji: Černomelj, Kerško, Kočevje in Litija) 107 učilnic in 174 učnih moči, a na Notranjsko, obstoječo iz dveh šolskih okrajev (Logatec in Postojna), 50 šol in 80 učnih moči. Naj več šol ima okraj postonjski; a primeroma največje učiteljsko osobje — radi c. kr. šol v Idriji — okraj logaški. —

Petrazredne ste I. in II. deška ljudska šola v Ljubljani ter c. kr. rudarska šola za dečke v Idriji.

Štirirazrednice imajo naslednji kraji: Cerknica, Černomelj, Duplica pri Zagorji, Kamnik, Kerško, Kočevje, Kranj, Novo mesto, Postonja, Radovljica, Ribnica, Senožeče, Stari trg pri Ložu, Škofja Loka, Šmarten poleg Litije, Vipava, Vrhnika in Ljubljana (c. kr. vadbica, dekliška šola). Samostojne dekliške šole pa so v Ljubljani (štirirazredna), v Idriji (štirirazredna), v Černomlju, Kamniku, Kočevji in Ribnici (vse dvorazredne), v Kranji in Metliki enorazredna).

(Šolske stavbe) se po razpisu c. kr. deželnega šolskega svetovilstva naj ne pričenjajo poprej, nego je definitivno omenjen okraj dotične šolske občine, to je, da se odločno vé, kateri kraji ali vasi so k dotični šoli všolani.

(Konec sveta.) Znano je, da se velikanoč vselej prvo nedeljo po prvem šipu (polnem mescu) v spomladi obhaja. Ker je n. pr. letos prvi spomladni šip 26. marca, imamo za to eno neizgodnejših velikih noči, namreč že 28. marca. Najpozneje pa bo v tem stoletji velikanoč l. 1886, kajti po tedaj še le 25. aprila (pozneje sploh ni moč biti) t. j. na dan sv. evangelista Marka. Sitno je pri tem le to, da slavni francozki zvezdoznanec Notredame (Miha Nostradamus) za leto, ko bo velika noč na 25. aprila, za gotovo konec sveta prorokuje. — Kdo bi si mislil, da je to Notredamovo pre-rokovanje tudi našim slovenskim kmetom znano! Pa vendar je tako. Na neki šoli je letos reven učenec dalj časa iz šole izostal. Ko zopet enkrat v šolo pride, vpraša ga učitelj, kaj je temu vzrok. „E!“ odreže se deček, v šestih letih je itak že s o d n j i d a n, čemu bi se toraj sedaj še čitat in pisat učil? —

T. B.

(**Cerkev sv. Jožefa**) blizu Celja bo obhajala letos dvestoletnico svojega obstanka. Bilo je namreč l. 1679, ko je kuga po naših krajih strahovito razsajala. Da bi Bog to nadlogo odvernil, šli so Celjani bosí v procesiji na grič, kjer zdaj cerkev sv. Jožefa stoji, postavili tukaj lesen križ ter obljubo storili, da hočejo tu sezidati cerkev, če bodo vslišani. Morija je nehala (1680) in Celjani so izversili svojo obljubo, pri kateri priliki jim je osem far pomagalo. — Cesar Leopold I. je dovolil dne 30. januarja l. 1700 obhajati dva praznika in sicer na tretjo nedeljo po veliki noči in ob prazniku sv. Jožefa na spomin, da je kuga nehala. — L. 1777 so ustanovili tukaj beneficiját in l. 1852 so prišli semkaj prvi štirje Lazaristi. Po griču je poprej rastlo le germovje. L. 1847 so tukaj nasadili perve kostanje in l. 1854 je celjsko mesto obsadilo griček s smrekami. —6—

Spremembe pri učiteljstvu.

(**Na Štajarskem.**) G. France Brišnik, rodóm Slovenec, učitelj v Gradci za nadučitelja na gornje Štajarsko v Gusswerk. G. Sedlaček za podučitelja na deško šolo v Maribor. G. Izidor Kadivec iz Neumarkt-a v Loče. Gospa Serajnik, učit. ročnih del, v Prihovo pri Konjicah. G. J. Poljanec, učitelj v Brežicah je umerl, 35 let star. Bodi mu zemlja lahka!

(**Na Kranjskem.**) G. I. Žirovnik je imenovan za nadučitelja v Gorjah. G. Fr. Papa pride za nadučitelja v Metliko. G. I. Bezljaj za meščansk. učit. v Kerško. G. Fr. Lunder za nadučitelja na Raki, gdč. M. Francelj, uč. v Šentvid.

Listnica.

Gosp. I. V. v. št. P. Zdaj ni bilo mogoče. Ljubo nam bi bilo, ako bi celi spis imeli. Pozdrav! Gosp. F. K. v Marib. Hvala za izvrstno delo; prihodnjité pride. Prav lepo od Vas, da ste obljubo spolnili. Le še večkrat!

O p o m b a. Kdor še želi si „Popotnika“ naročiti, ali ga prijateljem v naročbo priporočiti, mu uljudno naznanjamo, da se še vse številke lahko dobijo.

Današnjemu listu je priložen načrt šolskega verta.